

Cetatea Cavalerilor

2023 - ANUL IULIU MAIU !

NR. 6(34) IUNIE 2023

Nr. 6 (34)/ IUNIE 2023

Cetatea Cavalerilor

Fondator, Col. r. Dr. Constantin MOSINCAT
Editor, Asociația Națională a Cavalerilor de Clio
Editura Tipo MC, Oradea-2020

Cartea Mea e și a Ta! ISSN 2734-6889 - ISSN-L 2734 - 6889

NU VĂE RUȘINE SĂ-L VOTAȚI PE LUCACIU?

Aflăm din numărul de duminică 27 iunie 1910 despre imixtiunea jandarmeriei maghiare în perturbarea alegerilor și împiedicarea românilor de a vota. Legea în secțiile de vot o făceau primarii locali. Lor li se opuneau, e drept fără mare

Anul V. — No. 160. ZECE BANI EXEMPLARUL. Duminică, 27 Iunie 1910.

VULTURII.

FOAIE PENTRU EDUCAȚIA NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN. APARE SĂPTĂMÂNĂ.

ABONAMENTE: Pe un an întreg 2 LEI în jumătate an 1 LEI

REDACTAT DE UN COMITET EDITURA TIPOGRAFIEI ALBERT BAER, BUCUREȘTI REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIA: STR. BUNA-POPIILUI, No. 7. PUBLICITATE: Linia de anuar 30 bani în reclame 2 LEI

SATELE

Când străbați în lung și în lat, satul așezat pe vale sau pe culmea unui deal, sufletul se găsește cuprins de o tăcere adâncă pe care o dă locurile largi, casele tăcute și aproape pustii, și drumurile neumbrite.

Ce liniște însă înșelătoare! S'a văzut de multe ori că tocmai din ascunzătorile cele mai tăcute să ieasă fiara cea mai crudă și ne-creștătoare.

Tot așa și prin sate. Indată ce ai intrat în viața cetățenească a lor, indată ce observi și lei parte la mișcările de tot felul, cuvântul se schimbă: tăcerea este o prefăcătoare a naturii, este o așezătoare ce înfioară și acoperă o intrigă misterioasă. Indată vei vedea cum omul dela sate condus de bunul simț pe care îl cere obiceiul, tradiția și pornirea launtrică a firei sale cum se avântă într'o viață publică în felul ei, care nu este ocrotită nici de legea creștinească nici de cea omenească.

Bunul plac înlocuiește orice călăuzire cătră o țintă anunțată și atunci vai de acel ce cutacează să se poarte altfel de cum se poartă toată lumea.

O asemenea mulțime, ce ca o turmă se conduce de unii sau alții, aleg pe omul lor, numit primar.

Ce înțeleg cetățenii dela sate prin primar?

Primarul este acel ce-și poate face toate gusturile, căci el este în legătură cu cei mari, iar toți sătenii trebuie să asculte fără săvârșire de el, căci a teribil în mână!

Primarul intruzează legea și dispune de soartă cetățenilor din comună, cum vrea și când vrea.

De la această înțelegere greșită se abat câțiva: preotul și învățătorul.

Pe când la porunca primarului toată lumea se supune, preotul și învățătorul se abat dela ascultarea poruncilor date de primar și cer explicații, cer să vadă unde este scrisă porunca ce o dă, dela cine i-a venit, căci nu se poate să fie așa, nu poate să fie cuprinsă în legele țării, nici în cele creștinești și nici în cele civile.

Și iată că primarul se găsește

afins în persoana sa de a tot puternic, iată cum i se naște în suflet revolta și răzbușarea, iată de ce atâtea și atâtea reclamațiuni și dușmăniile ce sunt între primari și preoți și învățători cum se explică numai prin această atingere a demnității absolute a primarilor!

Iată cum se desfac satele în două părți depe urma acestor neînțelegeri și se înțelege că din această luptă va ieși biruitor tot primarul, căci primarul este localnic și satul întreg ține cu el ca unii ce sunt neamuri între ei și apoi sunt de aceeași toapă mintală. Preoții și învățătorii nefiind localnici, neavând neamuri în sat, neobând la crâmpe de-avalma cu toții, ori câtă dreptate vor avea, ori cât de sfântă le va fi lupta, la urma urmei vor rămânea învingeși.

Iată cum, aceia liniște adâncă a satelor, ascunde între culele ei lupte de aprigi luptători, cari, în fața dreptății nepartinitoare, înfioară.

Iată de ce, acești apostoli ai cuvântului și ai culturii duc ca greu lupta apostolatului lor, căci pe de o parte Statul nu le ține în seamă truda și nevoile lor iar pe de altă parte nu-i înarmează destul de puternic pentru a-i ocroti în lupta istovitoare pe care trebuie să o ducă în potrivă primarilor și a ignoranței.

zei și trei de brevete de cărcămari au fost anulate, jandarmerii aveau ordine de arestare în alb.

Tot la Ighiu, candidatul ungar a fost proclamat ales cu o majoritate de două voturi, atunci când mai mult de o sută de alegători români își așteptau afară rândul la vot: satele Bucium-Sasa, Munteni, Izbita, Poeni, etc. erau însă deci parte la vot.

În sfârșit, în același cerc, când alegătorii arătau biletele de legitimație pentru a intra în oraș, comandantul jandarmerii îi îndepărta: ei erau recunoscuți printr'o parafă specială prohibitorie, pusă pe înștia literă a numelui președintelui biroului, Molnar. Administrația a refuzat de a face dreptate, sub pretextul că doar com-petenta ei nu se întinde asupra acestui domeniu. Reprezentanții candida-tului român erau împiedecați de a vorbi alegătorilor sau de a interveni în favoarea lor. Un Vajda Sandor 414 și falsul candidat Vajda Sandor 24.

Cu trei zile înainte de alegere a-genti candidaților români erau im-piedecați prin ordin al administrației de a circula.

Inspectorul școlar, subprefectul, că-pitanul de poliție din Orăștie înde-plineau înaltele funcțiuni de agenți publici ai candidatului maghiar.

Reprezenții candidatului român erau expulzați din sală chiar, când se făcea alegerea.

La Blaj, brevetele tuturor hanșil-lor cari sunt în partidul d-lui I. Ma-jor, român au fost îndepărtați cu forța armată.

În cercul Păgărașului, trapele sunt încuierate prin sate, drumul de fier ocupat de soldați; fierele telefonice au fost rupte în timpul nopții.

În congregația comitatului Târnavei-Mici, unde adunările alegătorilor români au fost oprite, vice-spanul face declarații normale, că „adunările a-lectorale românești vor fi de aci în-ainte oprite, pentru că în ele poporul e sătat și pentru că discursurile ce se rostesc aluzesc ca să influențeze pe alegători (sic)“.

În mai multe cercuri agenții cari erau dimși trebuiau să aparțină nu-mai aceluși cerc; ordonanțe în acest sens au fost aflate la Orăștie de președintele biroului electoral, dr. Klein. Numai biletele de legitimație puteau permite accesul la reședința unde se făceau alegerea, ele trebuiau liberate de notari în mâinile alegătorilor, cari trebuiau să se ducă să caute pe acești funcționari la distanțe colosale și a-cesta chiar în prezua alegerii. În-

întea caselor notarilor așteptau în per-manență trăsură pentru a căra pe ale-gătorii favorabili candidaților oficiali: un jidan, un ungar sau un reneșat. Birjarii trebuiau să aibă permisiuni speciale, a căror distribuție se întârziea cât mai mult și care nu arare-ori era de-a dreptul refuzată. Trei zile în-anțea alegerii, agenții candidaților ro-mâni erau împiedecați, prin ordinul administrației, de a circula. Inspectorul școlilor, subprefectul, căpitanul de po-liție al Orăștiei, îndeplineau înaltele funcțiuni de agenți publici ai candida-tului român erau alungați chiar din sala unde se făcea alegerea.

La Vinț toate brevetele cărcăma-rilor au fost anulate. Reprezentanții candidaților, avocați, preoți, etc., au fost expulzați din toate satele. Candi-datul înșuși a fost împiedicat de a-și vizita alegătorii. În ultimul moment un fals candidat, Iuliu Man (Măz Gyula), a fost inventat de administrație pen-tru a induce în eroare pe alegătorii români, cari voiau să voteze pentru avocatul Iuliu Maniu, vechiul lor de-puțat național. Voturile date pentru acesta din urmă au fost înscrise în so-cotala celui dintâi; ele se ridică la 80.

La Caransebeș alegătorii români, tabărați departe de rău, erau împie-decați de a se duce să caute apă. De abia își puteau procura pâine, și a-cesta numai a doua zi. Când se chema comuna, primarul se ascundea pentru a împiedica votul aceluia pe cari îi conducea. Unele comune nici n'au fost măcar chemate la vot. Românii au pierdut prin acest sistem 1.500 de vo-turi.

La Metsep și Feneș două adunări românești au fost oprite, „pentru că administrația nu putea să garanteze siguranța personală a participanților“; candidatul ungar era fiul înșuși al prefectului Ighiu!

La Beiuș, Gyori, vice-președintele bi-roului electoral, apostrofază pe ale-gătorii chiar în localul de vot, strigându-le: „Nu văd și rușine să votați pe Lucaciu?“, — candidat român, fost deputat.

La Moravița de asemenea, alegătorii au fost constrinși a petrece noaptea sup cercul liber, în bătaia ploii.

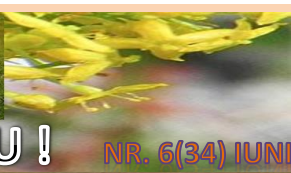
La Szabolcsa jandarmerii impun ale-gătorilor o cale cu înconjur, care îi face să sosească prea târziu la vot.

La Ernau, cercul Diecio-St. Martin, o adunare românească e amenințată de a fi disolvată de jandarmii pentru că între participanți erau și persoane ce nu erau alegători.

La Minciș, cercul Radnei, jandarmerii bat pe țărani români spre a-i duce în tabăra electorală maghiară.

La Vinț „unii notari au pretins că nu cunosc pe președintele din satul lor“ (La Sacșa notarul a declarat că

succes, numai preoții și învățătorii români.

Cetatea Cavalerilor

2023 - ANUL IULIU MAIU !

NR. 6(34) Iunie 2023

Anul V. — No. 158.

„VULTURUL“
FOAIE PENTRU EDUCAȚIA NAȚIONALĂ A POPORULUI ROMÂN

Administrația: Strada Numa-Pompliu, 7, București.

PREȚUL 10 BANI

LUPTA ROMANILOR DIN UNGARIA

ALBERT BAER
București, Numa-Pompliu 7

În satul Mărgineni din Ungaria, cu prilejul alegerilor de deputați, jandarmii și armata ungurească au tras cu gloanțe în românii cari alegeau pe deputați, rămânând mai mulți morți și răniți.
Acest fapt de sălbătăcie căi și lipsa cu desăvârșire de umanitate și civilizație, arătată în alegeți, au indignat pe toată lumea și chiar aliații Ungurilor, Nemții din Viena, au ridicat glasul împotriva miștelor ungurești.
Dar întreaga luptă, pe viață și pe moarte, pe care Românii o duc în întreaga Ungarie, este de amintit cu simțire patriotică.
Din luptă ies și învingși, și mai ales se vede lămurit cine știe să poarte cu cinste numele de român și arma de învingători.
Românii din Regat s'au unit în gând și în simțire cu frații lor de sub coroana Ungară, au salutat cu entuziasm alegerea celor 5 deputați români aleși în mijlocul urgiei, au osândit faptele Vicarului Vasile Mangra, ca alie unui nețrebel, și au arătat recunoștință bărbatilor politici din Austria, cari au protestat împotriva Ungurilor.
Suntem părtași acestor protestări și avem credința că sângele străzând.

2